

Klimaatverandering: verzekeren van buitenproportionele risico's

Auteur(s):

D.A. Bloemendaal en M.P. Vogelsang

De auteurs zijn respectievelijk als secretaris en

senior beleidsmedewerker Schadeverzekering werkzaam bij het Verbond van Verzekeraars. p.vogelsang@verzekeraars.nl

Verschenen in:

ESB, 90e jaargang, nr. 4463, pagina 276, 17 juni 2005

Rubriek:**Trefwoord(en):**

De Rooij en Van den Bergh wijzen in hun artikel op pagina 274-276 van dit nummer op sociaal-economische en natuurlijke factoren die zorgen voor stijgende schadekosten. De sociaal-economische factoren zijn volgens de auteurs de economische groei, de bevolkingstoename en de bewoning van kwetsbare gebieden. Op de sociaal-economische factoren kunnen verzekeraars geen invloed uitoefenen. Wel kunnen zij zorgen dat door een adequaat bedrijfsbeleid de aangeboden risico's worden verzekerd.

Vervolgens stellen de auteurs dat schade ook wordt veroorzaakt door een veranderend klimaat. De Nederlandse schadeverzekeraars opereren echter bijna alleen maar in Nederland. Vanuit dit perspectief is het goed alleen naar de Nederlandse markt te kijken. De bedrijfsresultaten van verzekeraars laten in 2004 zien dat het resultaat van brandverzekeringen (met name opstal) goed is geweest, onder andere door het ontbreken van stormen en ander verzekerd natuurgeweld als forse hagel en hevige regenval.

De voorspellingen voor het weer en het klimaat in Nederland voor de komende honderd tot tweehonderd jaar laten zeer verschillende uitkomsten zien. Dit varieert van steeds warmer wordende seizoenen waarbij de winters natter worden en de zomers droger, tot een veel stormachtiger klimaat als de zeestroom die nu nog boven IJsland draait eerder gaat afbuigen. De horizon van schadeverzekeraars is echter beperkt, omdat schadeverzekeringen ieder jaar kunnen worden aangepast.

Acceptatie en herverzekering

Wijzigingen in het Nederlandse klimaat kunnen gevolgen hebben voor het acceptatiebeleid van verzekeraars en de wijze waarop risico's worden beoordeeld. Via de prijssetting en de capaciteitsaanbieding van herverzekeraars merken ook Nederlandse verzekeraars de gevolgen van klimaatveranderingen in de rest van de wereld.

Uitschieters in het schadebeeld, vooral bij natuurrampen, worden opgevangen door middel van co-assurantie, waarbij meerdere verzekeraars één object dekken, dan wel door een deel van het risico onder te brengen bij één of meer herverzekeraars. Herverzekeraars zijn over de hele wereld werkzaam en zijn daardoor veel meer alert op klimaatveranderingen of uitschieters.

De gevolgen die herverzekeraars ondervinden van een grotere schadelast, onder andere als gevolg van natuurrampen, komen op de Nederlandse markt op twee manieren tot uiting. Omdat de herverzekeraar in een bepaald jaar verlies lijdt, stijgt meestal de premie en wordt dus ook de Nederlandse verzekeraar geconfronteerd met hogere kosten. Een ander effect is dat een herverzekeraar door slechte resultaten een slechtere vermogenspositie heeft en een andere inschatting gaat maken van de te accepteren risico's, waardoor de capaciteit die voor de Nederlandse markt beschikbaar komt, kan afnemen. Hierdoor wordt het voor een Nederlandse verzekeraar moeilijker risico's onder te brengen en kan ook de prijs stijgen.

Preventie en verzekeraarbaarheid

In Nederland hechten verzekeraars van oudsher veel belang aan preventie. Hierbij gaat het evenzeer om de brandveiligheid van gebouwen, inventaris en goederen als om een goede bouwkundige constructie, bijvoorbeeld het zoveel mogelijk voorkomen van het afwaaien van daken. Dit is een normaal onderdeel van de bedrijfsbeleid van verzekeraars.

In dit beleid wordt op dit moment nog geen rekening gehouden met klimaatveranderingen over honderd of tweehonderd jaar. Het is niet duidelijk wat het uiteindelijke klimaat zal zijn. Het is moeilijk reserveringen te treffen voor een schadelast die nu nog onbekend en onzeker is. Bovendien zouden die reserveringen ten laste komen van de huidige groep verzekerden.

Nederland neemt wat het overstromingsrisico betreft in Europa een bijzondere positie in. Het grootste deel van Nederland, in ieder geval de gehele randstad, ligt onder de zeespiegel. Sinds de watersnoodramp van 1953 hebben verzekeraars het standpunt ingenomen dat het risico van overstroming door zout- en zoetwater niet is te verzekeren.

Om de gevolgen van een overstroming verzekeraarbaar te maken en om voldoende reserves te vormen voor een overstroming, zal de verzekeringspremie sterk verhoogd moeten worden. Bijna alle objecten in Nederland die daarvoor in aanmerking komen, zijn verzekerd. Deze verhoging komt daarom neer op een algemene heffing. Het is maar de vraag of het verstandiger is een weinig voorkomend extreem

risico te financieren uit de algemene middelen (belastingheffing) zoals is gebeurd met de overstroming van 1953, of dat een bedrijfstak een dergelijk onzeker voorval afdekt, al dan niet met behulp van herverzekeraars en de overheid, waarbij een groot vermogen, denk aan zo'n driehonderd miljard euro, opzij wordt gezet.

Het verzekeren van overstroming is bij een normale (traditionele) verzekeringsdekking niet mogelijk zonder de continuïteit van de bedrijfstak in gevaar te brengen. Binnen de Nederlandse markt hebben verzekeraars onvoldoende capaciteit om buitenproportionele risico's, zoals overstroming en aardbeving te verzekeren bij een realistische (acceptabele) premiestelling.

Conclusie

Verzekeraars verzekeren bestaande risico's terwijl klimaatveranderingen zich geleidelijk in de toekomst voltrekken. Zij volgen de klimaatontwikkelingen op de voet om hierop adequaat te kunnen reageren. Als bij de risicobeoordeling rekening zou worden gehouden met toekomstige niet te kwantificeren risico's, leidt dat tot grote kostenstijgingen voor de consument zonder dat duidelijk is waarom deze nu al moeten worden opgebracht.

Dicky Bloemendaal en Peter Vogelsang